

Prof. PhDr. Miloš Machač, DrSc.
zakladatel našeho časopisu —
zemřel 12. srpna 1992

Miloš Machač se narodil 30. 8. 1922 v Lípanech, okr. Prešov. S otcem, který byl pracovníkem celní a finanční správy, žil na různých místech Slovenska, často se stěhovali. Od roku 1934 žil ve Slaném, kde na reálném gymnáziu maturoval (1941). Po maturitě pracoval až do konce války v ČKD Slaný, nejdříve jako dělník, pak jako technik.

Po válce studoval na vysoké škole. V roce 1949 složil na filozofické fakultě UK rigorózní zkoušky z psychologie a sociologie. Po dvou letech praxe se stal vědeckým aspirantem v laboratoři pro výzkum vyšší nervové činnosti dítěte. Nato se stal odborným asistentem na katedře psychologie Vysoké školy pedagogické v Praze.

Na katedře psychologie FF UK působil od roku 1959. Na filozofickou fakultu přešel v souvislosti s reorganizací Vysoké školy pedagogické, kde se ještě v roce 1959 habilitoval.

V roce 1965 byl jmenován ředitelem Psychologického ústavu UK a v roce 1967 také vedoucím katedry psychologie FF UK. V rámci Psychologického ústavu UK založil Meziresortní středisko psychologie práce, sloužící jako koordinační centrum pro práci psychologů ve výrobních resortech. Roku 1966 založil a byl v čele našeho časopisu Psychologie v ekonomické praxi a to až do roku 1972. V roce 1971 uspořádal významnou interdisciplinární konferenci Věda — člověk — racionalizace.

V tzv. normalizačním období byl v roce 1972 z funkcí vedoucího katedry psychologie, ředitele Psychologického ústavu UK i odpovědného redaktora a předsedy redakční rady časopisu Psychologie v ekonomické praxi odvolán. Pracoval dále na FF UK na vědeckovýzkumných úkolech týkajících se duševně hygienických otázek regulace psychických stavů vzhledem

k odolnosti vůči zátěži a racionalizace i humanizace práce. V roce 1983 byl přeřazen do Výzkumného ústavu tělovýchovného při FTVS, kde působil jako vedoucí vědecký pracovník až do důchodu 1. 10. 1989. Po listopadové revoluci se zapojil znovu do činnosti na filozofické fakultě jako volený člen Akademické rady fakulty.

Rozsáhlá publikační činnost zahrnuje 5 monografií, z toho dvě se spolupracovníky a přes 100 odborných studií, z částí se spolupracovníky. V zahraničí je nejvíce známa kniha Harmonizing of mental states (Praha, UK, 1976), v Československu Emoce a výkonnost (Praha, SPN, 1985, 2. vyd. 1988). U obou knih byl hlavním autorem.

Návrh na jmenování doc. Machače profesorem byl schválen již v roce 1971 vědeckou radou filozofické fakulty i vědeckou radou UK. Tento návrh však nebyl v tzv. normalizačním období realizován. Jeho jmenování profesorem bylo uskutečněno až po dvaceti letech.

Mezi kolegy a studenty byl Miloš Machač oblíben, měl schopnost dobře organizovat pracovní skupiny, ale i vcítit se do duševních problémů a nesází jiných lidí, dovedl jednat srdečně a taktně, usměrňoval emoční vztahy a předcházel konfliktům, uměl povzbuzovat k výkonu. Bylo období, kdy se plně soustředil k řešení problémů vědeckých, které podroboval kritické analýze. Když psal, opakovaně se k napsanému vracel a zejm. učebním textům věnoval velkou péči.

V květnu 1990 vážně onemocněl, byl několik měsíců v bezvědomí. Když se z bezvědomí probudil díky své ženě, lékařce, nebyl tu již svět jemu a ostatním společný. Jeho žena Helena se zpočátku snažila ho do normální skutečnosti navrátit, ale po čase poznala, že to již není možné. S pomocí ošetřovatelky se tedy snažila ponechat mu co nejvíce životní volnosti. Příklad jeho osobnosti a výsledky jeho práce jsou s námi.

J. Hoskovec